

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต่อเนื่อง ของการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาถึงความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

โดยทำการศึกษาประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 255 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 674 คน ทั้งที่ยังคงร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจและยกเลิกการเข้าร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไปแล้ว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ จากทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ. 2537 ถึงปี พ.ศ. 2541 เครื่องมือการศึกษาได้แก่แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาวิจัยจัดทำขึ้นโดยให้คณะกรรมการที่ควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง การครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษา ความชัดเจนและความเหมาะสมทางภาษาแล้วนำไปทดลองกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอดอยหล่อที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ราย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผลจากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.851

การรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยได้ออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้แบบสอบถามครบ 255 ฉบับ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 1 เดือน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ใช้ค่าสถิติร้อยละและหาความสัมพันธ์ระหว่างความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กับตัวแปรโดยใช้วิธีการทำตารางไขว้ (Crosstabulation) และค่าไคสแควร์ (Chi - Square) ในการวิเคราะห์ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความต่อเนื่องใน การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่รู้จักโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จากกำหนด ผู้ใหญ่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.9 ปัจจุบันประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ได้ยกเลิกการเข้าร่วมโครงการไปแล้วคิดเป็น ร้อยละ 72.2 โดยประชาชนผู้ที่ยกเลิกโครงการส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการเพียง 1 ปี แล้วยกเลิก รองลงมาเข้าร่วม 3 ปีแล้วยกเลิก ซึ่งปัจจุบันยังคงเหลือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการอยู่ คิดเป็นร้อยละ 27.8 นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการ ของประชาชน ในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

2.1 สภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการของประชาชน ในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง สภาพพื้นที่ที่ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นดินปนทรายหรือดินลูกรัง พื้นที่ที่มีวัชพืช จำพวกหญ้าคาหนาแน่น พื้นที่ที่มีสภาพป่ามาก่อน และสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเกษตรกรรม มาแล้ว

2.2 ทุนในการดำเนินงานในการ เข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการ ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เงินทุนในการดำเนินงาน แรงงานที่ใช้ในการดำเนินงาน เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน ที่ดินที่ใช้ในการดำเนินงาน และโอกาสเชิงเศรษฐกิจในการดำเนินงาน

2.3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ในการเข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการส่งเสริม ปลูกไม้เศรษฐกิจ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัจจัย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เห็นว่าการปลูกป่าเป็นการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์เห็นว่า ป่ามีคุณค่าในการสร้างสาธารณสมบัติส่วนรวม ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการปลูกป่า สามารถเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ ต้องการอาชีพเสริมเห็นว่าจะสามารถสร้างรายได้จากไม้ที่ปลูก เห็นว่าจะสามารถ ช่วยให้มีอาชีพที่มั่นคงและมีความเป็นอยู่ดีขึ้นต้องการมีไม้ใช้สอย เห็นว่าการ ปลูกป่าให้ผลตอบแทนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการเกษตรอื่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สนใจ เงินสนับสนุนโครงการและสุดท้ายได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นที่ กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจพบว่าปัจจัยสภาพพื้นที่ที่มีผลทำให้ความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่างกันมีจำนวน 3 ปัจจัยคือ สภาพพื้นที่ที่มีสภาพป่ามาก่อน สภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเกษตรกรรมมาแล้ว และสภาพพื้นที่ที่มีวัชพืชจำพวกหญ้าคาหนาแน่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์ต่อความต่อเนื่อง ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างทุนในการดำเนินงานตามโครงการ กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทุนในการดำเนินงานกับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยทุนในการดำเนินงาน มีผลทำให้ความต่อเนื่อง ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่างกัน มีจำนวน 11 ปัจจัย คือ เงินทุนที่จำเป็นในการดำเนินงาน ความจำเป็นที่ต้องได้รับเงินทุนจากโครงการ ความคุ้มค่าของเวลาที่ต้องเสียไปกับการดำเนินงานตามโครงการ แรงงานที่จำเป็นในการดำเนินงานตามโครงการ ความจำเป็นในการใช้แรงงานในครอบครัว ความจำเป็นในการใช้แรงงานอื่นในการดำเนินงาน ความจำเป็นในการใช้ที่ดินถือครองที่นำเข้าร่วมโครงการ มูลค่าที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ ความคุ้มค่าของที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับการนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ความคุ้มค่าของรายได้ไม้ที่ปลูกในโครงการ และความคุ้มค่าจากการลงทุนในโครงการ เมื่อเปรียบกับการลงทุนอย่างอื่นที่ใช้เงินทุนแรงงาน และระยะเวลาที่เท่ากันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่พบว่ามีนัยสำคัญ ต่อความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

5. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านแรงจูงใจ กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจที่ส่งผลให้ความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่างกัน มีจำนวน 8 ปัจจัย คือ สนใจเงินสนับสนุนโครงการ ต้องการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ ต้องการมีไม้ใช้สอยสามารถจะช่วยให้มีอาชีพที่มั่นคงและมีความ

เป็นอยู่ดีขึ้นได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าป่ามีคุณค่าในการสร้างสาธารณสมบัติส่วนรวม และเห็นว่าป่าเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่เหลือไม่พบที่มีความสัมพันธ์กับต่อความต่อเนื่อง ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างใด

6. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

พบว่าประชาชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้

1. เงินสนับสนุนจากโครงการน้อยเกินไป และช่วงเวลาที่ได้รับเงินช้าเกินไป
2. สภาพพื้นที่ที่นำเข้าร่วมโครงการ แห้งแล้ง ขาดน้ำเป็นสาเหตุทำให้ต้นไม้ตาย
3. ทุนสนับสนุนในการดำเนินงานตามโครงการมีไม่เพียงพอทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ของทางราชการ ที่ให้คำแนะนำและประสานงานติดตามผลเกี่ยวกับโครงการมีน้อยดูแลไม่ทั่วถึง
5. สภาพพื้นที่นำเข้าร่วมโครงการดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นดินปนทราย หรือดินลูกรัง
6. ผู้เข้าร่วมโครงการยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการปลูกและบำรุงต้นไม้ ตลอดจนการป้องกันโรคแมลง
7. แรงงานที่อื่นที่ต้องจ้างมาทำงานในโครงการ หายาก ค่าแรงสูง
8. ความไม่แน่นอนของตลาดที่จะรองรับผลผลิตผลในอนาคต
9. แรงงานในการดำเนินงานตามโครงการในครอบครัวไม่มี
10. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ เช่น ไม่สนใจ, บริการไม่ดี, ลำช้า
11. เจ้าหน้าที่บางส่วนปฏิบัติหน้าที่ส่อไปในทางทุจริต
12. สภาพพื้นที่ที่นำเข้าร่วมโครงการน้ำท่วมเป็นสาเหตุทำให้ต้นไม้ตาย ปลูกต้นไม้แล้วไม่ได้ผล

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต่อเนื่อง ของการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัด เชียงใหม่ ในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เกี่ยวกับประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการ ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจว่าประชาชนที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่รู้จักโครงการส่งเสริมปลูกไม้ เศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่ กำหนดผู้ใหญ่บ้านมากกว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้โดยตรง ทั้งนี้เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ ป่าไม้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมีจำนวนน้อย และการเตรียมความ พร้อมของเจ้าหน้าที่ยังไม่ดีพอ เนื่องจากเป็นโครงการที่เร่งด่วน สนองนโยบายทางการเมืองเพื่อให้ ได้พื้นที่เป้าหมายให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เพียงพอ ในการดำเนินงาน การทำงานร่วมกับชุมชน การส่งเสริมงานป่าไม้ด้านความรู้เกี่ยวกับการปลูกป่า และเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ รวมถึงคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่จึงใช้วิธีประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยการประชุมชี้แจงผ่านผู้นำ ชุมชน เช่น กำหนด ผู้ใหญ่บ้านพร้อมทั้งมอบแผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือเวียน เพื่อนำไปประกาศใน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน มากกว่าที่จะประชุมชี้แจงกับประชาชนโดยตรงทำให้ประชาชน ผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และระเบียบข้อบังคับตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงการอย่างชัดเจนหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง จะเห็นได้จากเมื่อมีการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานภายหลัง จึงพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับและเงื่อนไขของโครงการเป็นสาเหตุให้ถูกยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ ก่อนที่โครงการจะ ล้มเหลว ทำให้การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไม่ได้ผล

การประกอบอาชีพของประชาชนขณะที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม เพราะโครงการนี้โดยหลักการและเหตุผลที่สำคัญก็คือ ต้องการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาประกอบ อาชีพปลูกต้นไม้มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และสิทธิครอบครองของเกษตรกร โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนเงินทุน และปัจจัยอื่นตามความจำเป็นสำหรับการปลูกต้นไม้ในโครงการ เพื่อผลิตไม้ให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต สร้างอาชีพที่มั่นคงต่อเกษตรกรและลดปัญหา การบุกรุกทำลายป่าโดยใช้ชื่อโครงการว่า โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า ดังนั้นเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมป่าไม้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการนี้จึงมุ่งเน้นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ปรากฏว่ามีประชาชน มาเข้าร่วมโครงการไม่ครบตามเป้าหมาย ต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นโครงการส่งเสริม ปลูกไม้เศรษฐกิจ แต่ยังคงใช้ระเบียบข้อบังคับตามเงื่อนไขเดิมอยู่ เพื่อให้โครงการเปิดกว้างขึ้น

ดึงดูดใจให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพ มาเข้าร่วมโครงการเป็นการเพิ่มพื้นที่ปลูกป่าให้มากขึ้นจนได้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ก็ยังคงมีประชาชนมาเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ในทางตรงกันข้ามประชาชนที่ร่วมโครงการบางส่วนกลับยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ ก่อนที่โครงการจะสิ้นสุด ปัจจุบันมีประชาชนที่ยังคงร่วมอยู่ในโครงการน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 27.8 และส่วนใหญ่ได้ยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ หลังจากที่เข้าร่วมโครงการเพียง 1 ปี ซึ่งจากการที่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนยกเลิกการเข้าร่วมโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดแต่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนยังคงร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอยู่ มีผลทำให้ความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่างกัน เพราะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ ที่นำมาเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กล่าวคือ ในการปลูกสร้างสวนป่าตามหลักวิชาการทั่วไป จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ (Site) ซึ่งจะพิจารณาถึงปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ เคมี และชีวภาพที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้เป็นหลัก เช่น ลักษณะทางธรณี ภูมิ ภูมิอากาศและเคมีภาพของดิน รวมไปถึงลมฟ้าอากาศ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน และพืชพรรณธรรมชาติที่ขึ้นอยู่เดิม แต่การปลูกป่าของประชาชนตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงหลักวิชาการดังกล่าวข้างต้น เพราะว่าการเริ่มต้นของโครงการเกิดจากนโยบายทางการเมือง แล้วเร่งกำหนดแผนให้หน่วยงานของทางราชการ นำไปปฏิบัติโดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วม จากระดับล่างในการคิดริเริ่ม วางแผน กำหนดแผน หรือปรึกษาหารือเกี่ยวข้องในการวางแผนจากประชาชนที่ได้รับประโยชน์ และจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านป่าไม้โดยตรง แล้วเสนอแผนการปฏิบัติงานต่อกรมป่าไม้ต้นสังกัด เพื่อขยายผลในทางปฏิบัติ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่งบประมาณและอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการตามโครงการ แม้กระทั่งชื่อของโครงการเมื่อมีทางเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็มีการเปลี่ยนชื่อโครงการจากเดิม คือโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า มาเป็นโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการด้านความรู้เกี่ยวกับการปลูกป่าทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมป่าไม้และประชาชน ที่จะมาเข้าร่วมโครงการยังไม่เพียงพอ เนื่องจากเวลากระชั้นชิด ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการระดับสูงก็เร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ หาพื้นที่ให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้บางแห่งถึงกับให้ความดีความชอบแก่เจ้าหน้าที่เป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการหาพื้นที่เป้าหมายมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ ที่ประชาชนนำเข้ามา

ร่วมโครงการว่าจะมีศักยภาพในการปลูกต้นไม้ได้ หรือไม่เพียงใดขอเพียงแต่ว่ามีเอกสารสิทธิ์ แสดงสิทธิครอบครอง โดยถูกต้องและมีจำนวนพื้นที่ตามระเบียบที่วางไว้ก็รับเข้าไปในโครงการ ใน ส่วนประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการเอง ส่วนใหญ่จะนำพื้นที่ที่ปลูกพืชผลการเกษตรอื่นแล้วไม่ได้ผล เนื่องจากเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ขาดน้ำ ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการ ปลูกต้นไม้มาเข้าร่วมโครงการ ส่วนพื้นที่ที่มีดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีน้ำเพียงพอเหมาะสมสำหรับการ ปลูกต้นไม้ จะใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรอื่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้คัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการก็ไม่ เข้มงวดออกไปตรวจสอบพื้นที่อย่างทั่วถึงก่อนจะรับรองให้เข้าร่วมโครงการ

สภาพพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ที่ประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการ เมื่อมีการปลูก ต้นไม้ ตามโครงการย่อมไม่ได้ผล ทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่ต้องยกเลิกการเข้า ร่วมโครงการ หรือถูกทางราชการยกเลิก ทำให้ความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการสิ้นสุดลง ดังนั้นในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่จะต้องเข้มงวดในการตรวจสอบพื้นที่ที่ นำมาเข้าร่วมโครงการว่า มีความเหมาะสมที่จะปลูกต้นไม้ตามโครงการได้หรือไม่ เพื่อจะช่วยให้ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจประสบผลสำเร็จ

2. ปัจจัยด้านทุนในการดำเนินงาน กล่าวคือ ในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริม ปลูกไม้เศรษฐกิจ จะต้องใช้ที่ดินของตนเองมาเข้าร่วมปลูกต้นไม้ตามโครงการ และในการปลูก ต้นไม้ในโครงการนั้น ต้องมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมกล้าไม้ เตรียมพื้นที่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย และ ยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนถึงการดูแลรักษาต้นไม้หลังการปลูก ซึ่งเป็นการลงทุนที่ใช้ระยะเวลานาน กว่าจะได้ผลตอบแทนจากการปลูกต้นไม้ ดังนั้น การปลูกป่าตามโครงการจึงเป็นการลงทุน ค่อนข้างสูง ทั้งเงิน แรงงาน เวลา ที่ดิน และโอกาสทางเศรษฐกิจว่าจะคุ้มทุนมากน้อยเพียงใด เพราะระยะเวลาที่จะตัดไม้มาใช้ประโยชน์ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 5 - 10 ปี ถ้าเป็นไม้โตเร็ว หรือ 10-15 ปี ถ้าเป็นไม้โตปานกลาง และ 15-20 ปี ถ้าเป็นไม้โตค่อนข้างช้า

ประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีทุนในการดำเนินงาน ตามโครงการไม่เท่ากัน ทำให้การทำดำเนินการปลูกไม้ตามโครงการได้ผลไม่เท่ากัน ประชาชนที่เข้า ร่วมโครงการ ที่มีทุนในการดำเนินงานตามโครงการไม่พอเพียง จะทำให้การดำเนินงานปลูกต้นไม้ ตามโครงการไม่ได้ผล เพราะต้นทุนในการปลูกต้นไม้ในปีแรก เมื่อเปรียบเทียบกับ การปลูกต้นไม้ใน การปลูกสร้างสวนป่าของทางราชการ ต้องใช้งบประมาณไร่ละ 2,500 บาท แต่การปลูกต้นไม้ตาม โครงการได้รับเงินสนับสนุนช่วยเหลือในการปลูกต้นไม้ปีแรกเพียงไร่ละ 800 บาท หรือประมาณ 1 ใน 3 ของทุนที่ต้องใช้ดำเนินการ จะเห็นได้ว่าถ้าประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการปลูกต้นไม้ โดยหวังพึ่งเงินสนับสนุนช่วยเหลือจากโครงการแต่เพียงอย่างเดียว การปลูกต้นไม้ในโครงการ

จะไม่ได้ผล ต้องมีเงินทุนสำรองมาใช้ในการดำเนินงานเพิ่มเติม การปลูกลงไม้จึงจะได้ผล แต่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และมีเงินทุนสำรองในการดำเนินงานไม่เพียงพอกับการดำเนินงานปลูกป่าตามโครงการ ทำให้การดำเนินงานปลูกลงไม้ตามโครงการไม่ได้ผล เป็นสาเหตุให้ถูกยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพล ปลายนา (2539) พบว่าส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อปีในเกณฑ์ที่ต่ำ และมีรายได้ที่เพียงพอสำหรับการใช้จ่าย เพื่อการยังชีพเท่านั้น ทำให้ไม่มีทุนสำรองเพื่อใช้ประกอบอาชีพอื่น โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องอาศัยการลงทุน และใช้เวลานานกว่าจะได้ผลตอบแทนอย่างการปลูกลงไม้ตามโครงการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการมาเป็นทุนในการดำเนินงาน แต่เงินสนับสนุนจากโครงการในปีแรกไร่ละ 800 บาท นั้นไม่พอเพียงต่อค่าใช้จ่ายที่จะต้องปลูกลงไม้ตามโครงการ

ส่วนประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการที่มีทุนในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ไม่ต้องรอเงินสนับสนุนช่วยเหลือจากโครงการ สามารถดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานปลูกลงไม้ตามโครงการได้ผลดี และร่วมอยู่ในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชัย พันธเสน (2539) ที่พบว่า เงินสนับสนุนจากโครงการต่ำเกินไป ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากโครงการนี้ คือประชาชนผู้เป็นเกษตรกรรายใหญ่ หรือผู้ที่มีแผนที่จะปลูกสร้างสวนป่าอยู่แล้ว เมื่อได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ระดับหนึ่ง

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ กล่าวคือ ในการดำเนินงานตามโครงการใดๆไม่ว่าของรัฐหรือเอกชน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการเหล่านั้น โดยการนำปัจจัยต่างๆ มาเป็นเงื่อนไขเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจก็เช่นเดียวกัน เป็นโครงการของรัฐในการที่จะฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และมีปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่จะให้ประชาชนเข้ามาร่วมในโครงการ คือ รัฐให้การสนับสนุนลงทุนในการปลูกป่า อัตราไร่ละ 3,000 บาท โดยปลูกในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองของประชาชนที่เข้ามาร่วมในโครงการ และผลผลิตที่ได้จากไม้ที่ปลูกตกเป็นของประชาชนเอง และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูก ตลอดจนการบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกตามโครงการ

การปลูกป่าตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ถือเป็นอาชีพใหม่ของประชาชน โดยทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์มาก่อน และเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทุน เหมือนกับการเกษตรอื่น แต่ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะได้ผลตอบแทน ดังนั้น ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริง ที่จะเข้าร่วมดำเนินงานตามโครงการด้วยความสมัครใจ ของตนเอง และมีความตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และการปลูกต้นไม้ แต่การปลูกต้นไม้ตามโครงการถ้าจะให้ได้ผลดีต้องมีทุนในการดำเนินงานอย่างพอเพียง มีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกต้นไม้ และมีการเตรียมการที่ดี ตั้งแต่การเตรียมกล้าไม้ที่ปลูก จนถึงการดูแลรักษาต้นไม้หลังการปลูก จากการทำเนิงานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจที่ผ่านมา ประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการส่วนใหญ่ เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ มีบางส่วนที่เข้าร่วมโครงการเพราะถูกขอร้องจากเจ้าหน้าที่ แต่มีจำนวนไม่มากนัก และมีความคาดหวังที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการทั้งเพื่อตนเองและส่วนรวม ไม่ว่าจะการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ ทำให้มีอาชีพเสริม สามารถสร้างรายได้จากไม้ที่ปลูก มีไม้ใช้สอย หรือทำให้มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น เป็นการรักษารวมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นการสร้างสาธารณะสมบัติส่วนรวม เป็นต้น แต่เมื่อประชาชนได้เข้าร่วมในโครงการ และดำเนินงานตามโครงการแล้ว ปรากฏว่า ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ ประสบปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานเกี่ยวกับ สภาพพื้นที่ที่นำมาเข้าร่วมโครงการไม่มีความเหมาะสมกับการปลูกต้นไม้ ขาดแคลนแรงงาน ต้องจ้างแรงงานอื่นซึ่งหายากค่าแรงสูง และทุนในการดำเนินงานตามโครงการมีไม่พอเพียง ขาดทุนสำรอง เงินสนับสนุนจากโครงการน้อยเกินไป และได้รับเงินช้า ไม่ทันกับฤดูกาลปลูก ตลอดจนการบำรุงรักษา ประกอบกับผู้เข้าร่วมโครงการยังขาดความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ เพราะเป็นอาชีพใหม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ของทางราชการที่คอยให้ความแนะนำ ประสานงานและติดตามผล การปลูกต้นไม้ในโครงการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็มีน้อยดูแลไม่ทั่วถึง การปลูกป่าตามโครงการส่วนใหญ่จึงไม่ได้ผล ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการขาดแรงจูงใจที่จะดำเนินงานตามโครงการต่อไป จนเป็นสาเหตุให้ยกเลิกการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดลง แต่ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนที่มีความพร้อมทั้งในด้านทุนในการดำเนินงานและสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกต้นไม้ ตลอดจนมีความตั้งใจจริงในการดำเนินงานตามโครงการ และ แก้ไข ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจนทำให้ต้นไม้ที่ปลูกตามโครงการได้ผลดีและสามารถร่วมอยู่ในโครงการ

ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยผู้ศึกษาเห็นว่ามึผลต่อความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการของประชาชนในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันศักดิ์ สิริพันธ์ประทุม (2539) ที่พบว่าประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลำปางที่ยกเลิกโครงการก่อนที่โครงการจะสิ้นสุดเนื่องจากไม่มีทุนที่จะดำเนินงานต่อขาดความมั่นใจในผลตอบแทนจากการปลูกป่า และพื้นที่ปลูกต้นไม้ไม่มีความเหมาะสม

จากการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ ปัจจัยด้านทุนในการดำเนินงานและปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความต่อเนื่อง ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ สภาพพื้นที่ที่มีสภาพป่ามาก่อน และสภาพพื้นที่ที่มีวัชพืชจำนวนมากหนาแน่น มีความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ สภาพพื้นที่ที่มีประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการ เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงาน ตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ว่าสามารถดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลจนอยู่ร่วมในโครงการ หรือไม่ได้ผลจนถูกยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการ มีความเหมาะสมในการปลูกต้นไม้ไม่เท่ากัน ทำให้ผลการดำเนินงานแตกต่างกัน สภาพพื้นที่ที่มีสภาพป่ามาก่อน และ สภาพพื้นที่ที่มีวัชพืชจำนวนมากหนาแน่น เมื่อปลูกต้นไม้ตามโครงการแล้วจะได้ผลดีสามารถร่วมอยู่ในโครงการ เนื่องจากพื้นที่ที่มีสภาพป่ามาก่อนนั้น เคยมีพรรณไม้ธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่และมีระบบรากลึกขึ้นมาก่อน แสดงว่ามีชั้นดินลึก สามารถที่จะปลูกไม้เศรษฐกิจตามโครงการ ซึ่งเป็นไม้ขนาดใหญ่และระบบรากลึกได้ ส่วนพื้นที่ที่มีวัชพืชจำนวนมากหนาแน่น แสดงว่าพื้นที่นั้นดินมีความอุดมสมบูรณ์ วัชพืชจำนวนมากจึงมีการขยายพันธุ์อย่างรวดเร็วจนมีความหนาแน่น เมื่อนำมาปลูกต้นไม้ตามโครงการจึงได้ผลดี ดังนั้นการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ถ้าจะให้ได้ผลดีจนประสบผลสำเร็จ เจ้าหน้าที่จะต้องมีการตรวจสอบพื้นที่ที่ประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการว่าต้องมีความเหมาะสมในการปลูกต้นไม้ตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เคยมีสภาพป่ามาก่อน ถึงแม้จะมีวัชพืชจำนวนมากหนาแน่นก็ตาม

2. ปัจจัยด้านทุนในการดำเนินงาน มูลค่าที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ ความคุ้มค่าของที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับการนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น และความคุ้มค่าจากการลงทุนในโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนอย่างอื่นที่ใช้ทุน แรงงานและเวลาที่เท่ากัน มีความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทุนในการดำเนินงานเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่มีผลต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้

เศรษฐกิจว่าจะดำเนินงานได้ผลจนร่วมอยู่ในโครงการ หรือไม่ได้ผลจนถูกยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ การปลูกไม้ตามโครงการต้องใช้ทุนในการดำเนินงานตั้งแต่ในเรื่องที่ดิน เงิน แรงงาน โอกาสทางเศรษฐกิจ และเวลาที่ต้องใช้ระยะเวลาสั้นกว่าจะได้ผลตอบแทน เนื่องจากประชาชนที่เข้ามาร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีทุนในการดำเนินงานไม่เท่ากัน ทำให้ผลการดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลแตกต่างกัน การที่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการนำที่ดินที่มีมูลค่ามาเข้าร่วมโครงการ แสดงว่าที่ดินนั้นมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกต้นไม้ เพราะที่ดินในพื้นที่การเกษตรโดยทั่วไปที่มีมูลค่าสูง จะมีความอุดมสมบูรณ์มีน้ำเพียงพอ มีความเหมาะสมในการปลูกพืชผลการเกษตร เมื่อนำมาปลูกต้นไม้ตามโครงการทำให้การปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลดี จนสามารถร่วมอยู่ในโครงการ ความคุ้มค่าของที่ดินที่นำเข้าร่วมโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับ การนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้น การที่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการนำที่ดินที่มีความเหมาะสมกับการปลูกต้นไม้ มาเข้าร่วมปลูกไม้เศรษฐกิจตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจจะทำให้การดำเนินงานปลูกต้นไม้ได้ผลดี ทำให้ที่ดินที่นำมาเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีไม้เศรษฐกิจขึ้นอยู่เป็นส่วนควบของที่ดิน ทั้งยังสามารถจะได้รับประโยชน์จากผลผลิตจากไม้ที่ปลูกในโอกาสต่อไป ซึ่งไม้เศรษฐกิจที่ปลูกในโครงการเป็นที่ต้องการของตลาดและมีราคาแพง ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่ามีมูลค่าจึงควรร่วมอยู่ในโครงการ ส่วนความคุ้มค่าจากการลงทุนในโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนอย่างอื่นที่ใช้ทุน แรงงาน และเวลาที่เท่ากันนั้น การที่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการดำเนินการปลูกต้นไม้ตามโครงการแล้วได้ผลดี ต้นไม้มีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้มีโอกาสได้รับผลกำไรจากผลผลิตไม้ที่ปลูกตามโครงการมากกว่า การทำการเกษตรอื่น เพราะต้นไม้ที่ปลูกในโครงการเมื่อมีอายุมากขึ้นไม่ต้องเอาใจใส่ดูแล บำรุงรักษาเหมือนไม้ผลการเกษตรอื่นๆ เป็นการลดต้นทุน เรื่อง เงิน แรงงานและเวลาได้เป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบกับการลงทุนอย่างอื่น และไม้เศรษฐกิจที่ปลูกตามโครงการยังทำเป็นสินค้าได้หลายอย่าง ทำให้มีราคารวมทั้งได้ผลตอบแทนสูง ดังนั้นประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการจึงยังคงร่วมอยู่ในโครงการ

การที่จะให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการนำที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีมูลค่าสูง มาเข้าร่วมโครงการทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องยาก เนื่องจากประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรกรรม และมีที่ดินทำกินจำกัด ที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ จะใช้เป็นที่ทำการปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งจะได้ผลเร็วกว่าการปลูกไม้เศรษฐกิจตามโครงการ เพื่อให้ได้เงินมาสำหรับการยังชีพ และการที่จะให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลดีทุกคน จนสามารถจะได้ประโยชน์จากไม้ที่ปลูกในโครงการคุ้มค่ากับการลงทุน ในการดำเนินงานตาม

โครงการทั้งหมดเป็นเรื่องยากเช่นเดียวกัน เนื่องจากประชาชนมีทุนในการดำเนินงานไม่เท่ากัน เพียงแต่ในการคัดเลือกประชาชนผู้มาเข้าร่วมโครงการ ต้องคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จะมาร่วมดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจประสบผลสำเร็จ

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ การต้องการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ และการต้องการมีไม้ใช้สอย มีความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ เหตุผลหรือแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของประชาชน ในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่างกัน ผลการดำเนินการปลูกไม้ตามโครงการจึงแตกต่างกัน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจว่าจะดำเนินการปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลจนสามารถร่วมอยู่ในโครงการ หรือไม่ได้ผลจนถูกยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ เหตุผลและแรงจูงใจที่ประชาชนมาเข้าร่วมโครงการ เพราะว่าต้องการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ แสดงว่าประชาชนมาเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ และมีความตระหนักถึงประโยชน์จากการปลูกต้นไม้ตามโครงการทั้งเพื่อตนเองและเพื่อส่วนรวม เนื่องจากทราบอยู่แล้วว่าการปลูกต้นไม้ตามโครงการจะต้องใช้ทุนในการดำเนินงานสูง และใช้ระยะเวลาเวลานานกว่าจะได้ผลตอบแทน และการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์มิใช่ว่าประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการจะนำที่ดินที่ปลูกพืชผลการเกษตรอื่นแล้วไม่ได้ผล มาเข้าร่วมโครงการเพียงอย่างเดียว แต่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนนำพื้นที่ที่มีมูลค่า มีความอุดมสมบูรณ์มาร่วมดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการ เพราะเห็นว่าจะสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองรวมทั้งลูกหลานในอนาคต ในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากการปลูกต้นไม้ตามโครงการ โดยดำเนินงานด้วยความตั้งใจ และมีความมุ่งมั่นยอมลงทุนเพื่อให้การปลูกต้นไม้ตามโครงการได้ผลดีจนสามารถร่วมอยู่ในโครงการ ส่วนการเข้าร่วมโครงการเพราะต้องการไม้ใช้สอย แสดงว่าประชาชนเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ และมีความตั้งใจที่จะดำเนินงานปลูกต้นไม้ในโครงการให้ได้ผลดี เนื่องจากทราบแล้วว่า การปลูกต้นไม้ตามโครงการจะต้องใช้ระยะเวลาเวลานานกว่าจะได้ผลตอบแทน จากการนำไม้ที่ปลูกในโครงการมาใช้สอยได้ และเป็นการแสดงถึงว่าการที่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ มีความหนักแน่นมองการณ์ไกลถึงรุ่นลูกหลาน ที่จะมีไม้ใช้สอยในอนาคต การดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการจึงได้ผลดีจนสามารถร่วมอยู่ในโครงการ

ดังนั้นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ถ้าจะให้ประสบผลสำเร็จ มีพื้นที่ครบตามเป้าหมาย จะต้องเพิ่มแรงจูงใจให้ประชาชนที่มีความพร้อมในด้านทุนในการดำเนินงาน และมีความตั้งใจที่จะร่วมในการปลูกต้นไม้ตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยการ

แก้ไขระเบียบข้อบังคับในการเข้าร่วมโครงการของประชาชน เกี่ยวกับข้อจำกัดขนาดและจำนวนพื้นที่ที่ประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ได้ให้ผู้ที่มีความพร้อมมีศักยภาพในการดำเนินงาน มาร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับทุนในการดำเนินงานตามโครงการมากที่สุด โดยเฉพาะเงินสนับสนุนจากโครงการน้อยเกินไป ช่วงเวลา ที่ได้รับเงินก็ช้าเกินไป และเงินทุนของผู้เข้าร่วมโครงการเองที่ต้องนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานนอกเหนือจากเงินสนับสนุนจากโครงการมีไม่เพียงพอ เป็นสาเหตุให้การดูแล บำรุงรักษาไม้ที่ปลูกในโครงการได้ไม่เต็มที่ เป็นผลให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะว่าประชาชน ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำขาดแรงงานในครอบครัว และขาดทุนสำรองในการดำเนินงาน ปัญหาของลงมา คือ สภาพพื้นที่ที่นำเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่แห้งแล้ง ขาดน้ำ เป็นสาเหตุให้ต้นไม้ตาย และเป็นพื้นที่ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นดินปนทราย หรือดินลูกรัง ทำให้ไม้ที่ปลูกในโครงการเจริญเติบโตช้า แคระแกรน เนื่องจากขาดแร่ธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้ ซึ่งสภาพพื้นที่เกือบทั้งหมดที่นำมาเข้าร่วมโครงการเป็นพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ปลูกทำเกษตรอื่นมาแล้วไม่ได้ผล จึงนำมาเข้าร่วมโครงการ เลยเป็นปัญหาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่ให้คำแนะนำประสานติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการมีไม่เพียงพอ ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง มีผลต่อการดำเนินงานของผู้ร่วมโครงการ เพราะส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้าน วิชาการปลูกและดูแลต้นไม้ ตลอดจนการป้องกันโรคแมลง ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร ต้นไม้มีอัตราการเจริญเติบโตช้าและปัญหาอื่น ๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการประสบอยู่แต่ไม่มากนัก คือ ความไม่แน่นอนของตลาดที่จะรองรับผลผลิตในอนาคตเนื่องจากต้นไม้ที่ปลูกในโครงการยังมีขนาดเล็กและอีกนานกว่าจะทำเป็นสินค้าได้ สำหรับอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ คือ ฝนแล้ง ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นโครงการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริม ปลูกไม้เศรษฐกิจดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาวิจัย ทำให้ทราบว่าประชาชนที่มาเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ รู้จักโครงการจากเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มากกว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้โดยตรง ดังนั้นก่อนที่จะดำเนินการส่งเสริมโครงการในหมู่บ้านเป้าหมายใด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องถ่ายถอดข่าวสารที่ถูกต้องและชัดเจนให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยเน้นเนื้อหา หลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ และรายละเอียดของโครงการ พร้อมทั้งจัดทำเอกสาร คู่มือแนะนำโครงการให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่ประชาชนที่สนใจ ได้ทราบอย่างถูกต้องและชัดเจน

2. ในการดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้โดยเฉพาะป่าไม้อำเภอจะต้องเข้มงวดในการตรวจสอบสถานที่ตั้ง สภาพพื้นที่และขนาดที่ดิน ของประชาชนที่นำมาเข้าร่วมในโครงการให้ครบถ้วนตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด ก่อนจะรับรองให้เข้าร่วมโครงการและสำรวจความต้องการที่แท้จริงของผู้ที่จะมาเข้าร่วมโครงการและพิจารณาคัดเลือกถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ความตั้งใจจริงและความเหมาะสมของสภาพพื้นที่อย่างจริงจังเพื่อจะช่วยให้โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจประสบผลสำเร็จกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. ควรเพิ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของประชาชน โดยการแก้ไข ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้ เกี่ยวกับเรื่องขนาดและจำนวนพื้นที่ที่ประชาชนนำมาเข้าร่วมโครงการ โดยไม่ควรกำหนดข้อจำกัดขั้นสูงไว้เพียง 100 ไร่ เพื่อเปิดโอกาสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้สนใจจะมาเข้าร่วมดำเนินการปลูกต้นไม้ตามโครงการ ที่มีความพร้อมในด้านทุน และศักยภาพในการดำเนินงาน มาร่วมในโครงการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อที่จะให้ที่จะให้โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจประสบผลสำเร็จมีพื้นที่ครบตามเป้าหมายต่อไป

4. ควรปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการ จากอัตราไร่ละ 3,000 บาท โดยแบ่งจ่าย 5 ปี ปีที่ 1 ไร่ละ 800 บาท ปีที่ 2 ไร่ละ 700 บาท ปีที่ 3 ไร่ละ 600 บาท ปีที่ 4 ไร่ละ 500 บาท และในปีที่ 5 ไร่ละ 400 บาท เป็นวิธีใหม่โดยในปีแรกควรจะให้สูงกว่าไร่ละ 800 บาท เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงเพราะในปีแรก การดำเนินงานปลูกป่าต้องใช้ต้นทุนที่สูงมาก เป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ที่มีทุนสำรองไม่มากนักให้สามารถดำเนินงานปลูกต้นไม้ตามโครงการให้ได้ผล

ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่ามีประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยกันต่อไป คือ

1. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประเด็นเดียวกันในพื้นที่อื่นว่ามีความเหมือน หรือความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต่อไป
2. ควรศึกษารูปแบบของการปลูกป่าที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยใช้แปลงปลูกป่าของประชาชนผู้ที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่เป็นแปลงทดลอง เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่หลากหลายในการสนับสนุนการปลูกป่าของประชาชนในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
3. ควรศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจของการปลูกป่าตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมาเข้าร่วมปลูกป่าตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
4. ควรจะได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติ ของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการต่อโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อที่จะได้ทราบว่าเมื่อได้ดำเนินงานตามโครงการแล้ว ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ มีทัศนคติอย่างไรต่อโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ และเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงานต่อไป